

Biografien i 1800-tallet

**Bidrag til jævne folks
levnedsbeskrivelse
i første halvdel af 1800-tallet**

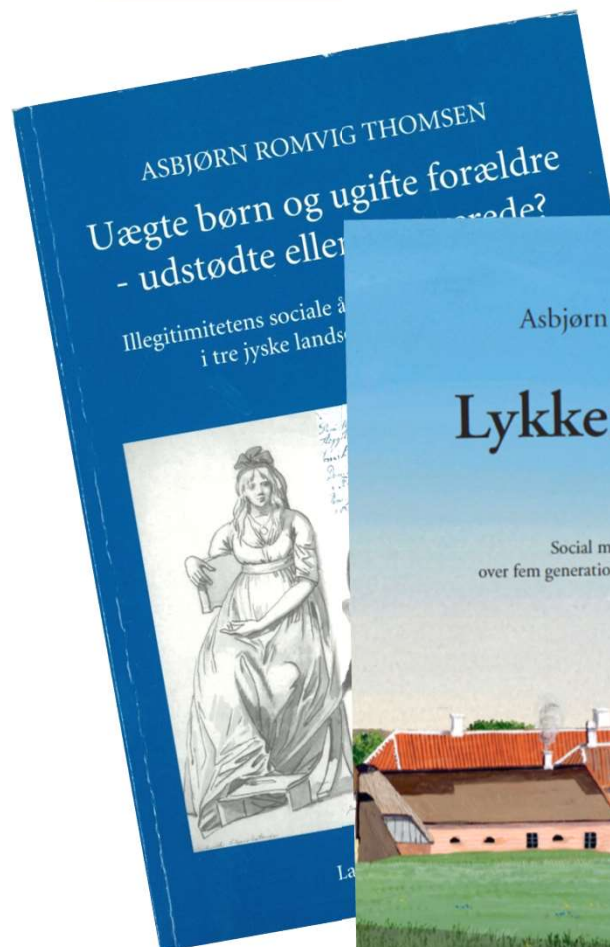
Trekantområdets Slægtshistoriske Forening
Bülows Kaserne
8. januar 2024

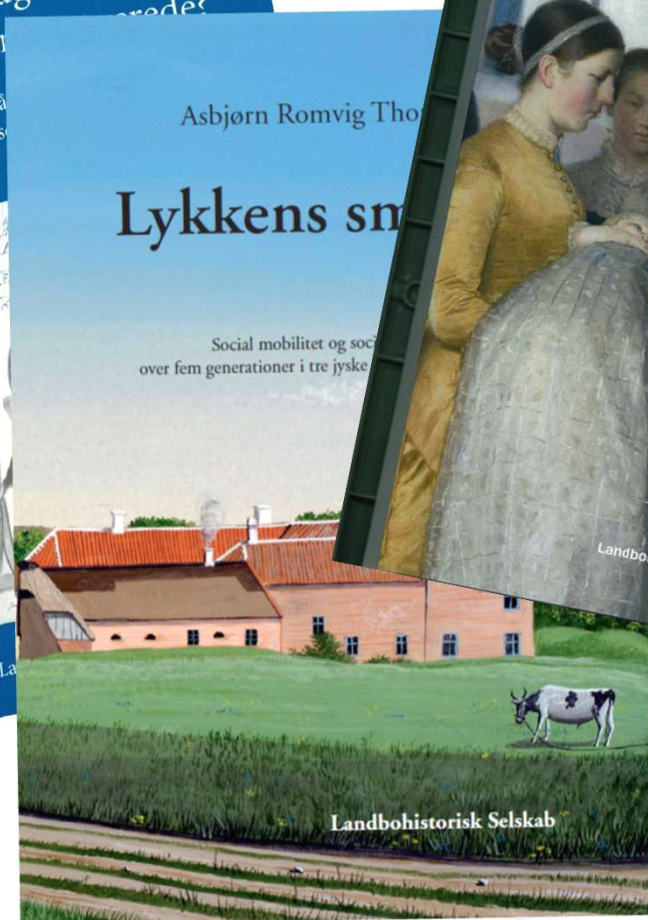

Sociale
relationer
2015

Arkivar, seniorforsker Asbjørn Romvig Thomsen
Rigsarkivet Viborg

Speciale
Uægte børn
2005

Ph.d.-afhandling
Social mobilitet
2011

100 dk-historier
Landboreformerne
2023

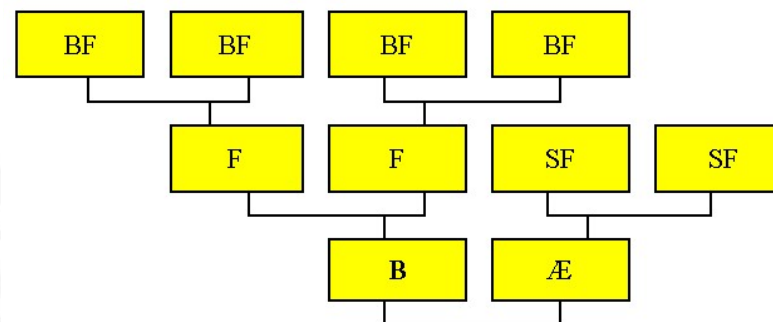
Mikrohistoriske undersøgelser

Område

- Tre nabosogne i Salling: Junget, Torum og Selde
- 1‰ af landets areal og befolkning (45 km² og 1.000 sjæle i 1801)

Population

- Udgangspunkt: børn født i de tre sogne 1750-1830
- ...samt deres forældre, bedsteforældre, ægtefæller og svigerforældre
- Børn: 2.500 stk.
- I alt: 5.600 personer

Materiale og Metode

Kildemateriale

- Personrelaterede oplysninger om
 - Fødsel, vielse, død, familierelationer
 - Næringsvej, adgang til jord
 - Formue
 - Sociale relationer

Database

- "Sallingdatabasen"

Analysemetoder

- Kvantitativt: statistik
- Kvalitativt: livsløbsanalyser og analyse af "beretninger"

Hvad er en "biografi"?

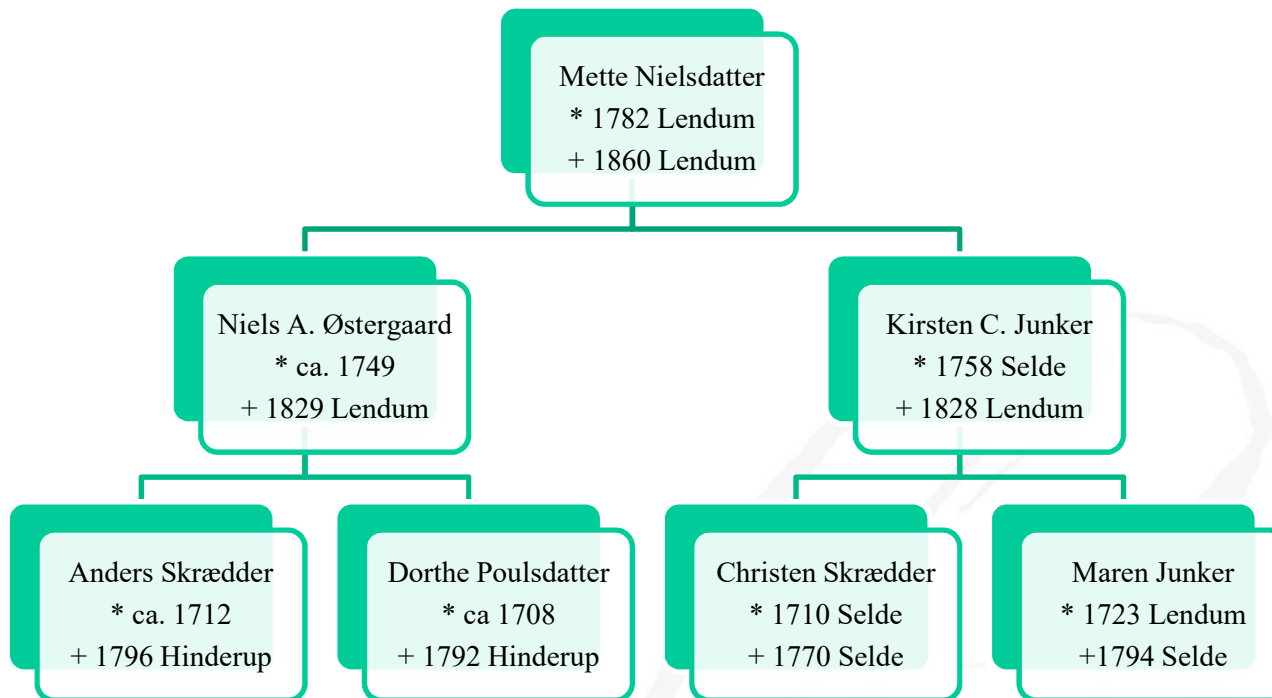
En livshistorie – i et samfund

Kilderne til livshistorien

- Det livshistoriske skelet
 - Fødsel, vielse, død, børn, forældre: kirkebøger og folketællinger
- Almindelige kilder
 - Erhverv, ejendom, højde...
- Ualmindelige kilder
 - Enkeltsager

➤ Kød på skelettet

Mette Nielsdatter - skelettet

Almindelige kilder – om Niels

Niels Andersen Østergaard

- 1749: født som søn af Anders Skrædder og Dorthe Poulsd.
- 1751: familien flyttet i **jordløst** hus (Kjeldgård gods)
- 1780: gift med 22-årig skrædderdatter Kirsten (ej gravid)
- 1780: fæster af gård på **6½ tdr.** htk. (Kjeldgård gods)
- 1785-1789: *nævnt* som præstens medhjælper
- 1789: betaler **formueskat**
- 1794: **bidrag** til Christiansborg
- 1796: faderen død som almisselem
- 1796: sønnen Herluf opkaldt efter godsejeren
- 1796: gården købt til **selveje**
- 1825: på aftægt hos sønnen
- 1828 og 1829: Kirsten og Niels døde

Jord

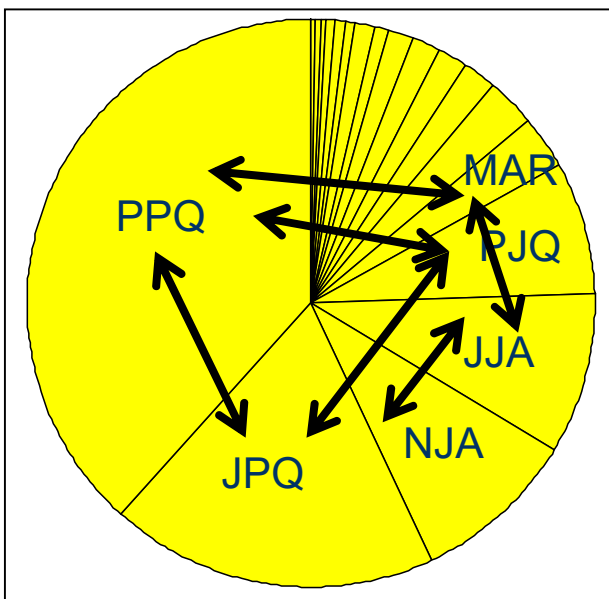
Rigdom

Formueskat 1789 (Niels)

12		13	
Hæder, Egen, Vær, Gaarde og Ender.	Personens Navn, Stand, Embed, Bering og i Tienste havende Bolk, som forte der.	Engelsk Navn.	Hæderes Commissionens Navne.
		Afsluttes	
		Al. Hæder, efter 1. S.	Al. Hæder, efter 2. S.
		Al. Hæder, efter 3. S.	Al. Hæder, efter 4. S.
		Al. Hæder, efter 5. S.	Al. Hæder, efter 6. S.
		Al. Hæder, efter 7. S.	Al. Hæder, efter 8. S.
		Al. Hæder, efter 9. S.	Al. Hæder, efter 10. S.
		Al. Hæder, efter 11. S.	Al. Hæder, efter 12. S.
		Al. Hæder, efter 13. S.	Al. Hæder, efter 14. S.
		Al. Hæder, efter 15. S.	Al. Hæder, efter 16. S.
		Al. Hæder, efter 17. S.	Al. Hæder, efter 18. S.
		Al. Hæder, efter 19. S.	Al. Hæder, efter 20. S.
		Al. Hæder, efter 21. S.	Al. Hæder, efter 22. S.
		Al. Hæder, efter 23. S.	Al. Hæder, efter 24. S.
		Al. Hæder, efter 25. S.	Al. Hæder, efter 26. S.
		Al. Hæder, efter 27. S.	Al. Hæder, efter 28. S.
		Al. Hæder, efter 29. S.	Al. Hæder, efter 30. S.
		Al. Hæder, efter 31. S.	Al. Hæder, efter 32. S.
		Al. Hæder, efter 33. S.	Al. Hæder, efter 34. S.
		Al. Hæder, efter 35. S.	Al. Hæder, efter 36. S.
		Al. Hæder, efter 37. S.	Al. Hæder, efter 38. S.
		Al. Hæder, efter 39. S.	Al. Hæder, efter 40. S.
		Al. Hæder, efter 41. S.	Al. Hæder, efter 42. S.
		Al. Hæder, efter 43. S.	Al. Hæder, efter 44. S.
		Al. Hæder, efter 45. S.	Al. Hæder, efter 46. S.
		Al. Hæder, efter 47. S.	Al. Hæder, efter 48. S.
		Al. Hæder, efter 49. S.	Al. Hæder, efter 50. S.
		Al. Hæder, efter 51. S.	Al. Hæder, efter 52. S.
		Al. Hæder, efter 53. S.	Al. Hæder, efter 54. S.
		Al. Hæder, efter 55. S.	Al. Hæder, efter 56. S.
		Al. Hæder, efter 57. S.	Al. Hæder, efter 58. S.
		Al. Hæder, efter 59. S.	Al. Hæder, efter 60. S.
		Al. Hæder, efter 61. S.	Al. Hæder, efter 62. S.
		Al. Hæder, efter 63. S.	Al. Hæder, efter 64. S.
		Al. Hæder, efter 65. S.	Al. Hæder, efter 66. S.
		Al. Hæder, efter 67. S.	Al. Hæder, efter 68. S.
		Al. Hæder, efter 69. S.	Al. Hæder, efter 70. S.
		Al. Hæder, efter 71. S.	Al. Hæder, efter 72. S.
		Al. Hæder, efter 73. S.	Al. Hæder, efter 74. S.
		Al. Hæder, efter 75. S.	Al. Hæder, efter 76. S.
		Al. Hæder, efter 77. S.	Al. Hæder, efter 78. S.
		Al. Hæder, efter 79. S.	Al. Hæder, efter 80. S.
		Al. Hæder, efter 81. S.	Al. Hæder, efter 82. S.
		Al. Hæder, efter 83. S.	Al. Hæder, efter 84. S.
		Al. Hæder, efter 85. S.	Al. Hæder, efter 86. S.
		Al. Hæder, efter 87. S.	Al. Hæder, efter 88. S.
		Al. Hæder, efter 89. S.	Al. Hæder, efter 90. S.
		Al. Hæder, efter 91. S.	Al. Hæder, efter 92. S.
		Al. Hæder, efter 93. S.	Al. Hæder, efter 94. S.
		Al. Hæder, efter 95. S.	Al. Hæder, efter 96. S.
		Al. Hæder, efter 97. S.	Al. Hæder, efter 98. S.
		Al. Hæder, efter 99. S.	Al. Hæder, efter 100. S.
		Al. Hæder, efter 101. S.	Al. Hæder, efter 102. S.
		Al. Hæder, efter 103. S.	Al. Hæder, efter 104. S.
		Al. Hæder, efter 105. S.	Al. Hæder, efter 106. S.
		Al. Hæder, efter 107. S.	Al. Hæder, efter 108. S.
		Al. Hæder, efter 109. S.	Al. Hæder, efter 110. S.
		Al. Hæder, efter 111. S.	Al. Hæder, efter 112. S.
		Al. Hæder, efter 113. S.	Al. Hæder, efter 114. S.
		Al. Hæder, efter 115. S.	Al. Hæder, efter 116. S.
		Al. Hæder, efter 117. S.	Al. Hæder, efter 118. S.
		Al. Hæder, efter 119. S.	Al. Hæder, efter 120. S.
		Al. Hæder, efter 121. S.	Al. Hæder, efter 122. S.
		Al. Hæder, efter 123. S.	Al. Hæder, efter 124. S.
		Al. Hæder, efter 125. S.	Al. Hæder, efter 126. S.
		Al. Hæder, efter 127. S.	Al. Hæder, efter 128. S.
		Al. Hæder, efter 129. S.	Al. Hæder, efter 130. S.
		Al. Hæder, efter 131. S.	Al. Hæder, efter 132. S.
		Al. Hæder, efter 133. S.	Al. Hæder, efter 134. S.
		Al. Hæder, efter 135. S.	Al. Hæder, efter 136. S.
		Al. Hæder, efter 137. S.	Al. Hæder, efter 138. S.
		Al. Hæder, efter 139. S.	Al. Hæder, efter 140. S.
		Al. Hæder, efter 141. S.	Al. Hæder, efter 142. S.
		Al. Hæder, efter 143. S.	Al. Hæder, efter 144. S.
		Al. Hæder, efter 145. S.	Al. Hæder, efter 146. S.
		Al. Hæder, efter 147. S.	Al. Hæder, efter 148. S.
		Al. Hæder, efter 149. S.	Al. Hæder, efter 150. S.
		Al. Hæder, efter 151. S.	Al. Hæder, efter 152. S.
		Al. Hæder, efter 153. S.	Al. Hæder, efter 154. S.
		Al. Hæder, efter 155. S.	Al. Hæder, efter 156. S.
		Al. Hæder, efter 157. S.	Al. Hæder, efter 158. S.
		Al. Hæder, efter 159. S.	Al. Hæder, efter 160. S.
		Al. Hæder, efter 161. S.	Al. Hæder, efter 162. S.
		Al. Hæder, efter 163. S.	Al. Hæder, efter 164. S.
		Al. Hæder, efter 165. S.	Al. Hæder, efter 166. S.
		Al. Hæder, efter 167. S.	Al. Hæder, efter 168. S.
		Al. Hæder, efter 169. S.	Al. Hæder, efter 170. S.
		Al. Hæder, efter 171. S.	Al. Hæder, efter 172. S.
		Al. Hæder, efter 173. S.	Al. Hæder, efter 174. S.
		Al. Hæder, efter 175. S.	Al. Hæder, efter 176. S.
		Al. Hæder, efter 177. S.	Al. Hæder, efter 178. S.
		Al. Hæder, efter 179. S.	Al. Hæder, efter 180. S.
		Al. Hæder, efter 181. S.	Al. Hæder, efter 182. S.
		Al. Hæder, efter 183. S.	Al. Hæder, efter 184. S.
		Al. Hæder, efter 185. S.	Al. Hæder, efter 186. S.
		Al. Hæder, efter 187. S.	Al. Hæder, efter 188. S.
		Al. Hæder, efter 189. S.	Al. Hæder, efter 190. S.
		Al. Hæder, efter 191. S.	Al. Hæder, efter 192. S.
		Al. Hæder, efter 193. S.	Al. Hæder, efter 194. S.
		Al. Hæder, efter 195. S.	Al. Hæder, efter 196. S.
		Al. Hæder, efter 197. S.	Al. Hæder, efter 198. S.
		Al. Hæder, efter 199. S.	Al. Hæder, efter 200. S.

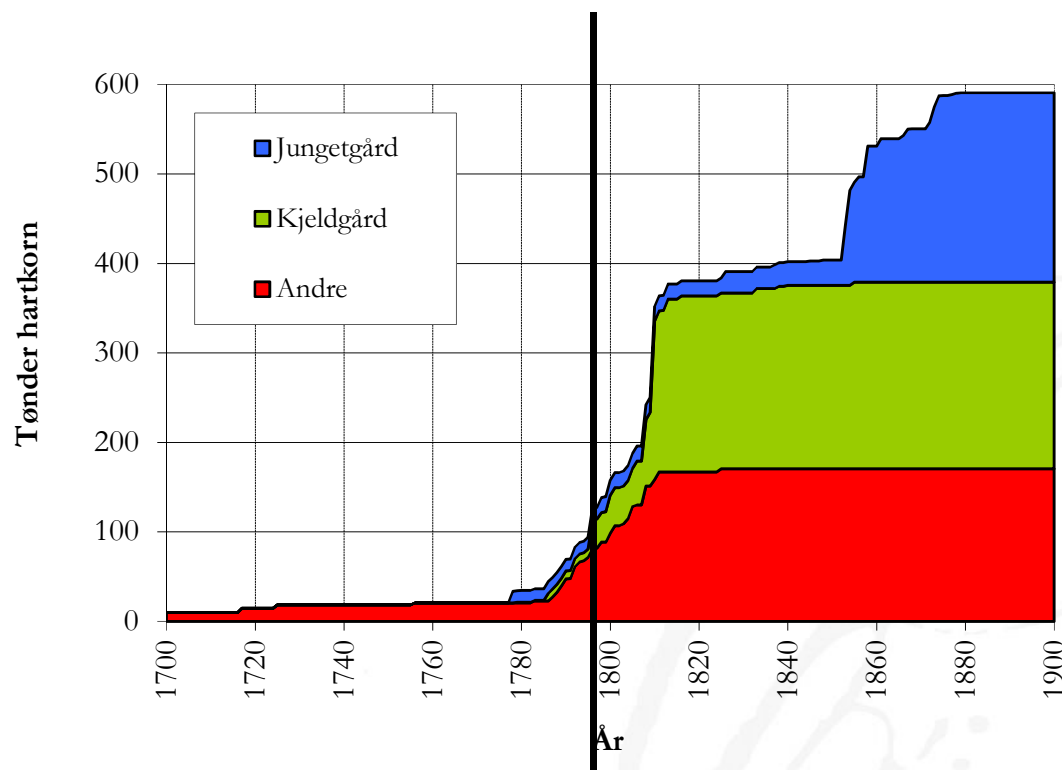
Formueskat 1789 (alle)

130 gårdmænds samlede formue 1789: 21.431 rdl.

Selvejekøb 1796 – en first mover

Salg af jord til selveje i Junget, Torum og Selde sogne

Almindelige kilder – om Niels

Niels Andersen Østergaard

- 1749: født som søn af Anders Skrædder og Dorthe Poulsd.
- 1751: familien flyttet i jordløst hus (Kjeldgård gods)
- 1780: gift med 22-årig skrædderdatter Kirsten (ej gravid)
- 1780: fæster af gård på 6½ tdr. htk. (Kjeldgård gods)
- 1785-1789: nævnt som præstens medhjælper
- 1789: betaler formueskat
- 1794: bidrag til Christiansborg
- 1796: faderen død som almisselem
- 1796: sønnen Herluf opkaldt efter godsejeren
- 1796: gården købt til selveje
- 1825: på aftægt hos sønnen
- 1828 og 1829: Kirsten og Niels døde

Jord

Rigdom

Netværk

Evner

Omdømme

Almindelige kilder – Thomas & Anne Dorthe

Fadderrelationer

- Thomas Gertsen og Anne Dorthe Andersdatter var aldrig faddere i Junget, Torum eller Selde sogne
 - Nr. fem på listen over mindst populære (mange år i sognene)
- Hvorfor?
 - Han fra Volling, hun fra Jebjerg
 - Men osse...

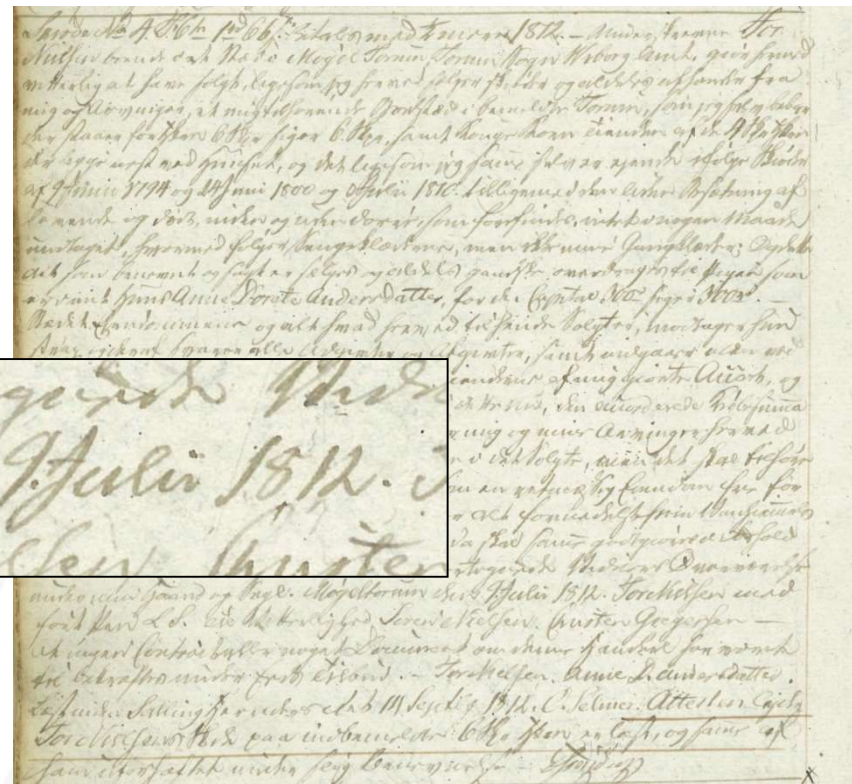
Anne Dorthe og husmandsstedet

- I huset hos moster Bodil og onkel Thor som ung pige
- Moster Bodil og onkel Thor døde begge i 1812 – da var hun 18 år
- Anne Dorthe købte deres husmandssted i 1812
- Hun og snedker og hjulmand Thomas (25 år) blev gift i 1813

Almindelige kilder – Thomas & Anne Dorthe

Dødsfaldene

- Moster Bodil døde i april 1812
- Onkel Thor meldt død 28. juni
- Thor begravet 2. juli
- Thor underskriver skøde 9. juli
- ...med ført pen...

Købesummen

- 300 rdl – er modtaget
- Intet skifte
- Husmand – så indsidder

Ualmindelige kilder – tilbage til Niels

Brev fra Selde præst til herredsfogeden, d. 16. dec 1803 (B43A-295)

Af sognemændene, der skulle vælges til at være i sognekommissionen (...) ved jeg ingen fornuftigere og bedre at foreslå end, i Selde sogn, Niels Mikkelsen i Vester Møjbæk og Niels Andersen Østergaard af Lendum by, og, af Åsted sogn, Anders Nielsen Kusk af Nissum og Peder Andersen af Haugaard; alle disse kan skrive, er meget fornuftige og sindige.

Ualmindelige kilder – om Niels

Brev, d. 8. feb. 1804 (B4-1023)

Handwritten text in cursive script, likely a letter or document fragment.

Handwritten text in cursive script, likely a letter or document fragment.

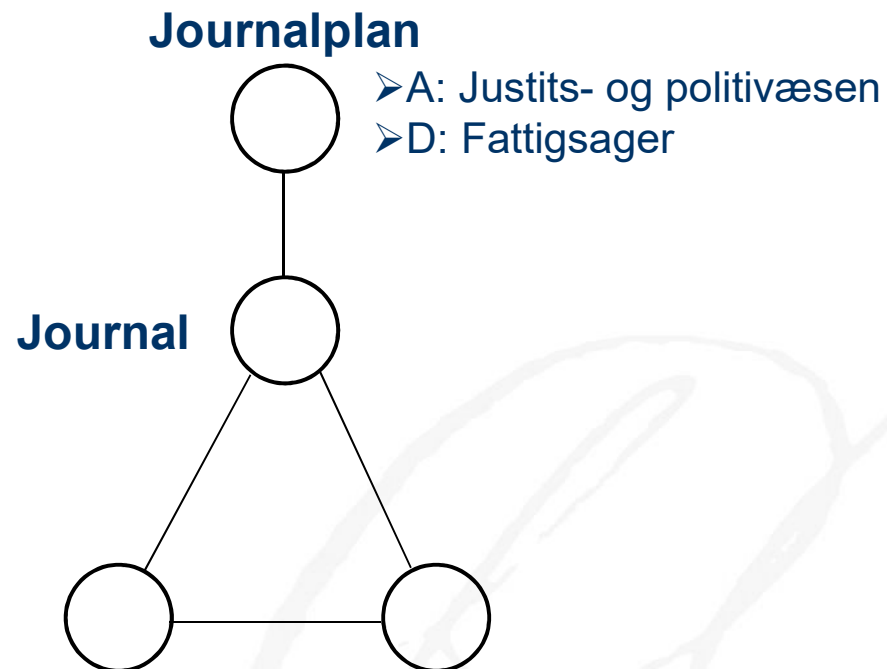
Handwritten text in cursive script, likely a letter or document fragment.

Ualmindelige kilder – om Niels

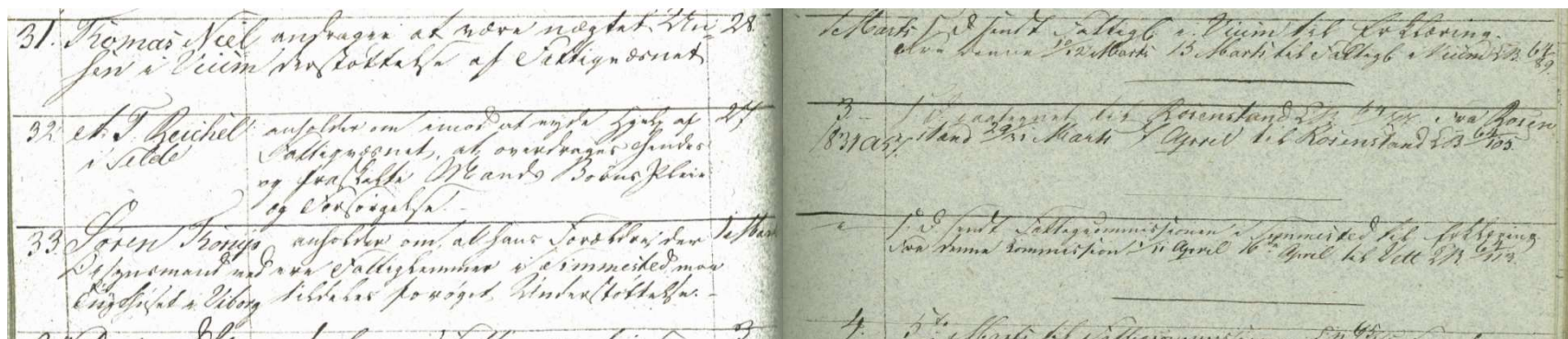
Brev, d. 8. feb. 1804 (B4-1023)

Skønt det har været kommissionen vigtigt efter bedste overbevisning og skønnende ej alene på det strengeste at følge billighed og retfærdighed, men også på det nøjeste at tage alle lokale omstændigheder i betragtning, så har vi dog, dette uagtet, ugerne erfaret megen uvilje og modstand hos en del af distriktets beboere til at fremme denne velgørende indretning. Årsagerne hertil kan vel hos nogle være modvillighed, hos mængden bondens sædvanlige frygt og mistillid til alle nye indretninger, da det er over hans sfære i almindelighed at betænke de gode følger de i fremtiden kan medføre.

Ualmindelige kilder: journalsag (amt 1834)

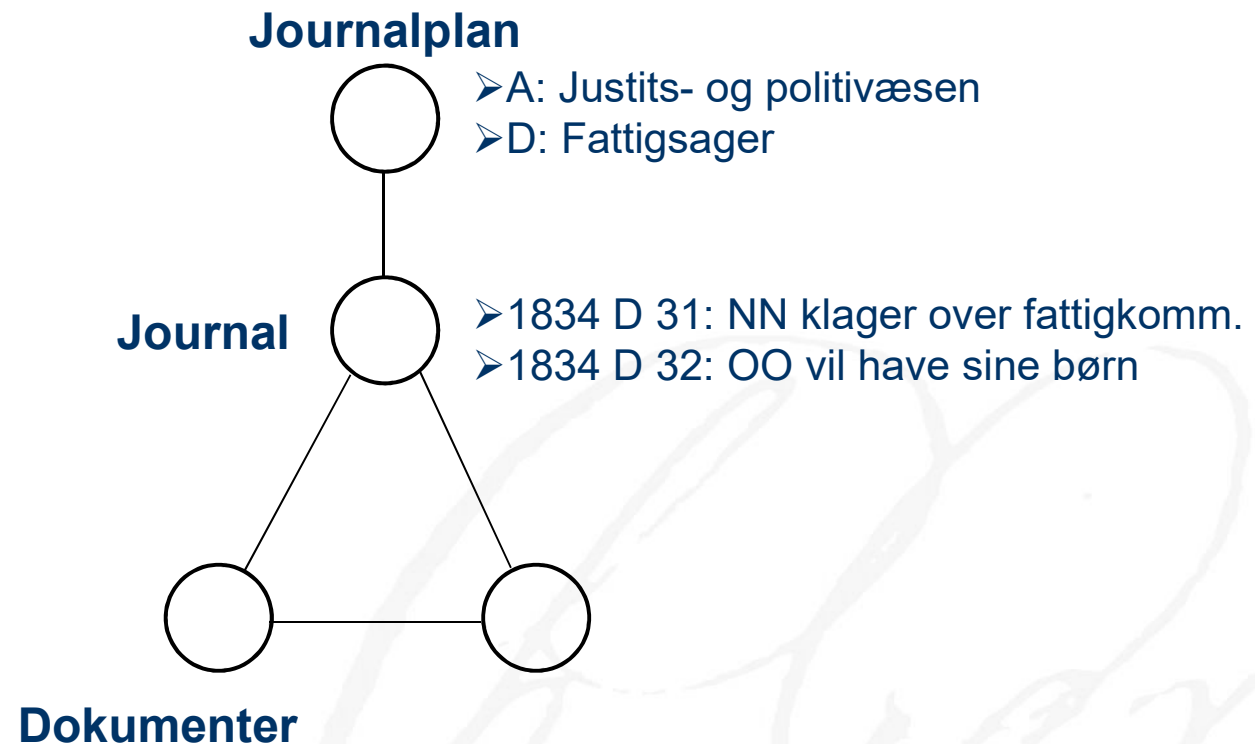

Journal, sag 1834 D 32 (Viborg amt)

s: d: paategnet til Rosenstand CB 64/77 Fra Rosenstand 29/31 Marts 7 April til Rosenstand CB 64/105

Ualmindelige kilder: journalsag (amt 1834)

Dokumenter, sag 1834 D 32 (Viborg amt)

Underdanigst!

Tilgiv at jeg tager mig den underdanigste frihed at udbede mig Deres højvelbårenheds store godhed og bistand i min så store nød og sørgelige forfatning. Da jeg nu næsten halvandet år siden blev separeret fra min mand, hvilket var så meget imod mit hjertes ønske, men så mig dog nødsaget til at bevilge samme! – hans person var mig så inderlig kær, mens hans daglige omgangsmåde og ligegyldighed var mig umulig at gennemgå – af den årsag, at et andet fruentimmer ganske havde betaget hans hjerte, hvorfor jeg og bevilgede samme!

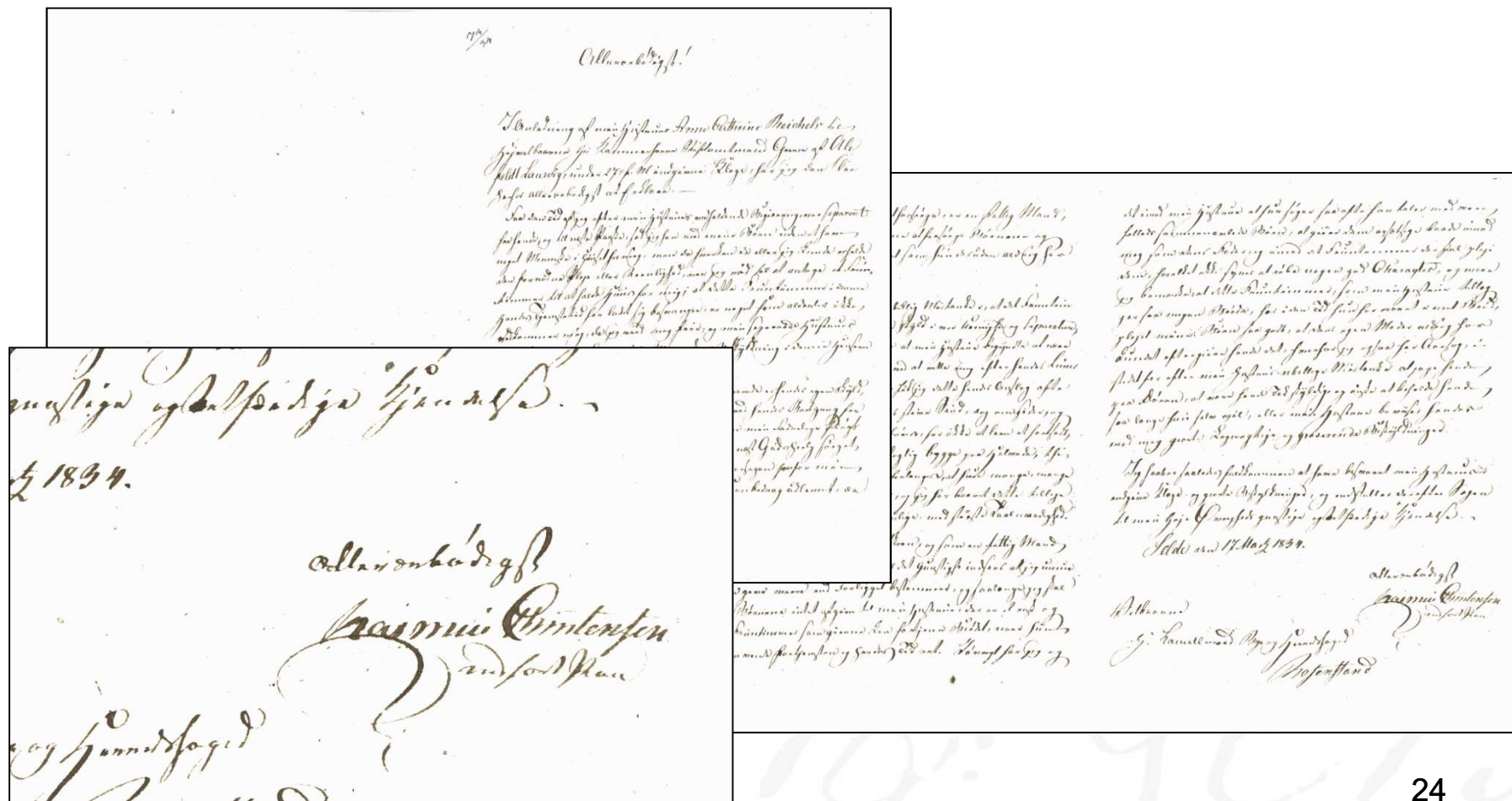
Dog troede jeg, at hans hjerte, som ikke var ondt, skulle have afstået fra dette fruentimmer og omvendt sig igen til mig, da hans tale forekom mig ligesom han havde fortrudt begyndelsen af vor separation, og af samme årsag lod mig lede til at indgå det hele forlig efter sit eget ønske, som bestod i 1 tønde rug og 2 tønder byg, og at modtage tvende børn.

(...)

Da nu samme pige, som jeg tror fuldkommen at være skyldig i vor uenighed og separation, kom i huset til min mand i fjor kort før påske og nu i disse dage har gjort barsel og født en søn (en kræmmer som skal være død er udlagt som barnefader, hvilket jeg sikker tror er min egen mand), det er så meget tungt på mit hjerte, at sådan et fruentimmer, som er skyldig i min store sorg og ublide skæbne, skal dagligt være i mit hjem med sit uægte barn, og mulig kan blive flere, om de tillades at blive samlede, og at hun skal være [daglig] over mine børn, som vist ikke er god ved dem, og endnu mindre vil blive i tiden.

(...)

Dokumenter, sag 1834 D 32 (Viborg amt)

Dokumenter, sag 1834 D 32 (Viborg amt)

Allerærbødigst!

Fra den tid af jeg efter min hustrus vedholdende begæring var separeret fra hende og til næste påske, sad jeg her med mine børn uden at have noget menneske i huset hos mig, men da hverken de eller jeg kunne erholde den fornødne pleje eller renlighed, var jeg nødt til at antage et fruentimmer til at holde hus for mig; at dette fruentimmer i denne hendes tjenestetid har ladet sig besvangre, er noget som aldeles ikke vedkommer mig, da jeg ved mig fri; og min separerede hustrus og måske og andre løgnagtige menneskers beskyldning i denne henseende, kan aldeles ikke være mig graverende.

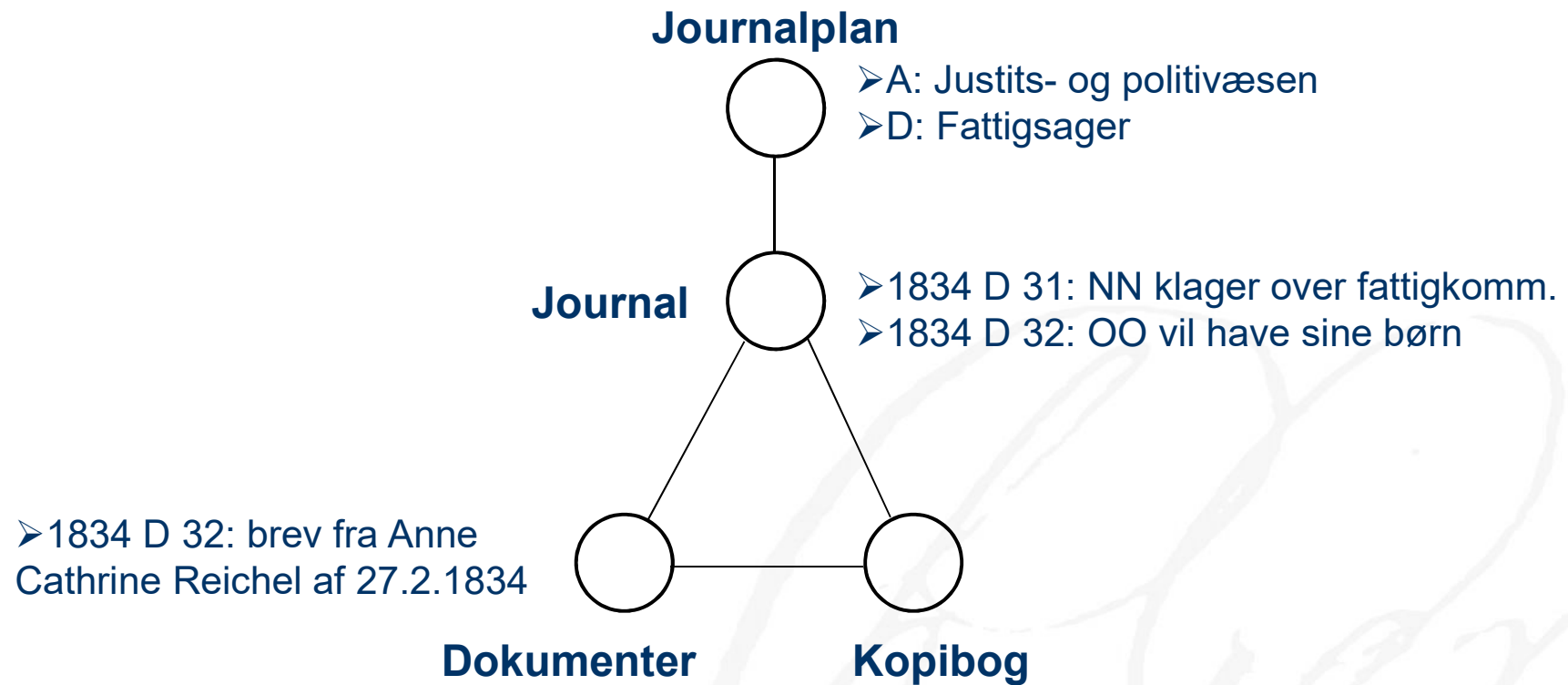
(...)

For i øvrigt nærer min hustru en ubillig mistanke, at det fruentimmer som holder hus for mig, skal være skyld i vor uenighed og separation; tværtimod; det er nu over 14 år siden, at min hustru begyndte at nære den tanke, at vi skulle separeres, men ved at rette mig efter hendes luner og overbære hendes mange svagheder, fik jeg dette hendes anslag ofte forpurret, indtil det formedelst hendes stive sind dog omsider, og meget imod min vilje, måtte udføres for ikke at leve et fortsat ulykkeligt liv, og som man siger daglig bygge på Helvede, thi beviser kan jeg med mine naboer om forlanges, at hun mange, mange gange har behandlet mig mal honet, og jeg har båret dette tillige med mange andre svagheder i det huslige med største tålmodighed.

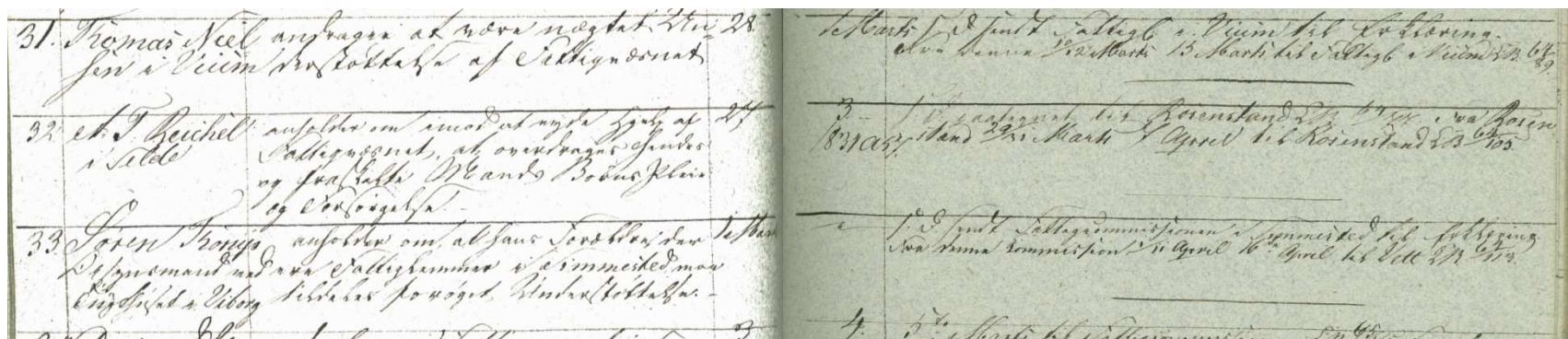
Som fæster af lidet over 2 tdr hartkorn, og som en fattig mand, der har endnu 5 børn at forsørge, vil det gunstigt indses, at jeg umuligt kan give mere end forliget bestemmer, og så længe jeg skal beholde børnene intet afgive til min hustru, der er et raskt og stærkt fruentimmer, som gerne kan fortjene brødet, når hun vil anvende fortjenesten og hendes tid ret.

(...)

Ualmindelige kilder: journalsag (amt 1834)

Journal, sag 1834 D 32 (Viborg amt)

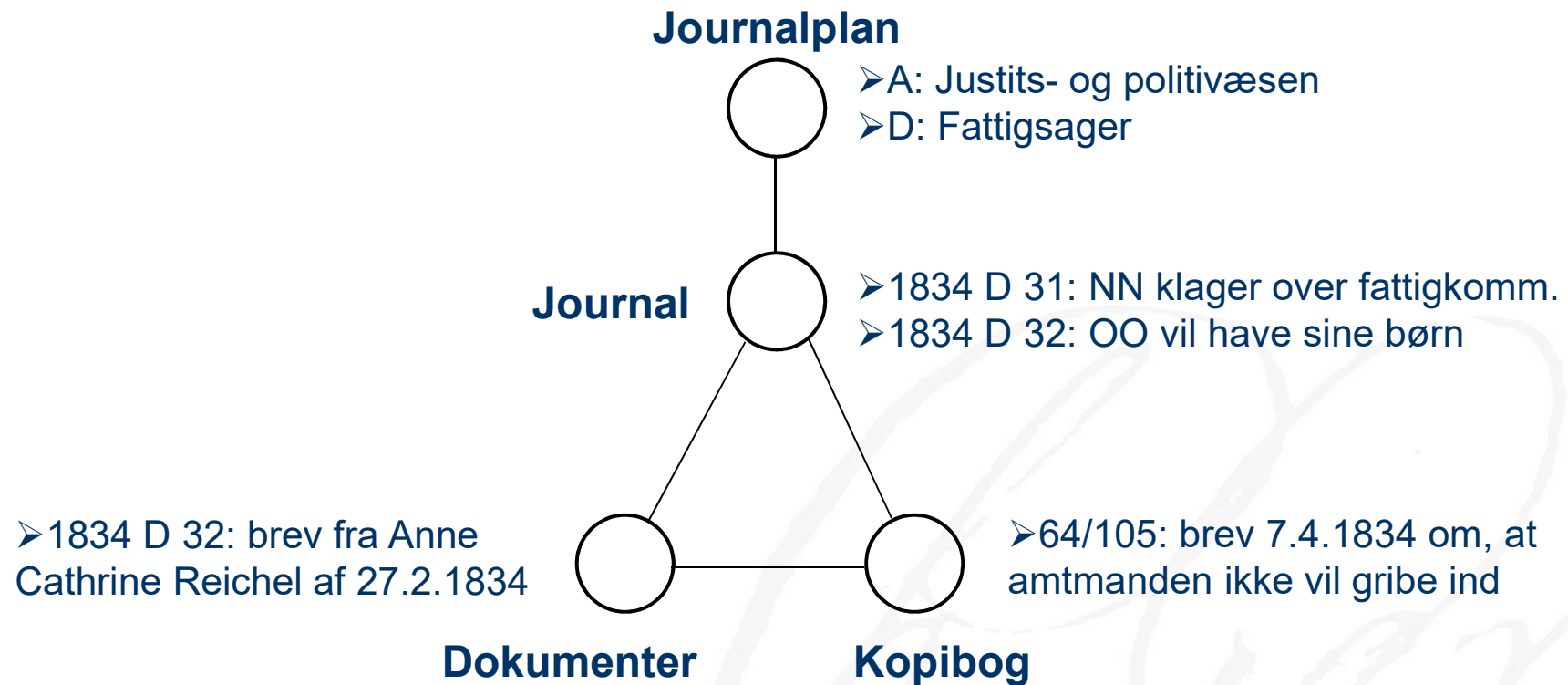
s: d: paategnet til Rosenstand CB 64/77 Fra Rosenstand 29/31 Marts 7 April til Rosenstand CB 64/105

Kopibog, 64/105 (Viborg amt)

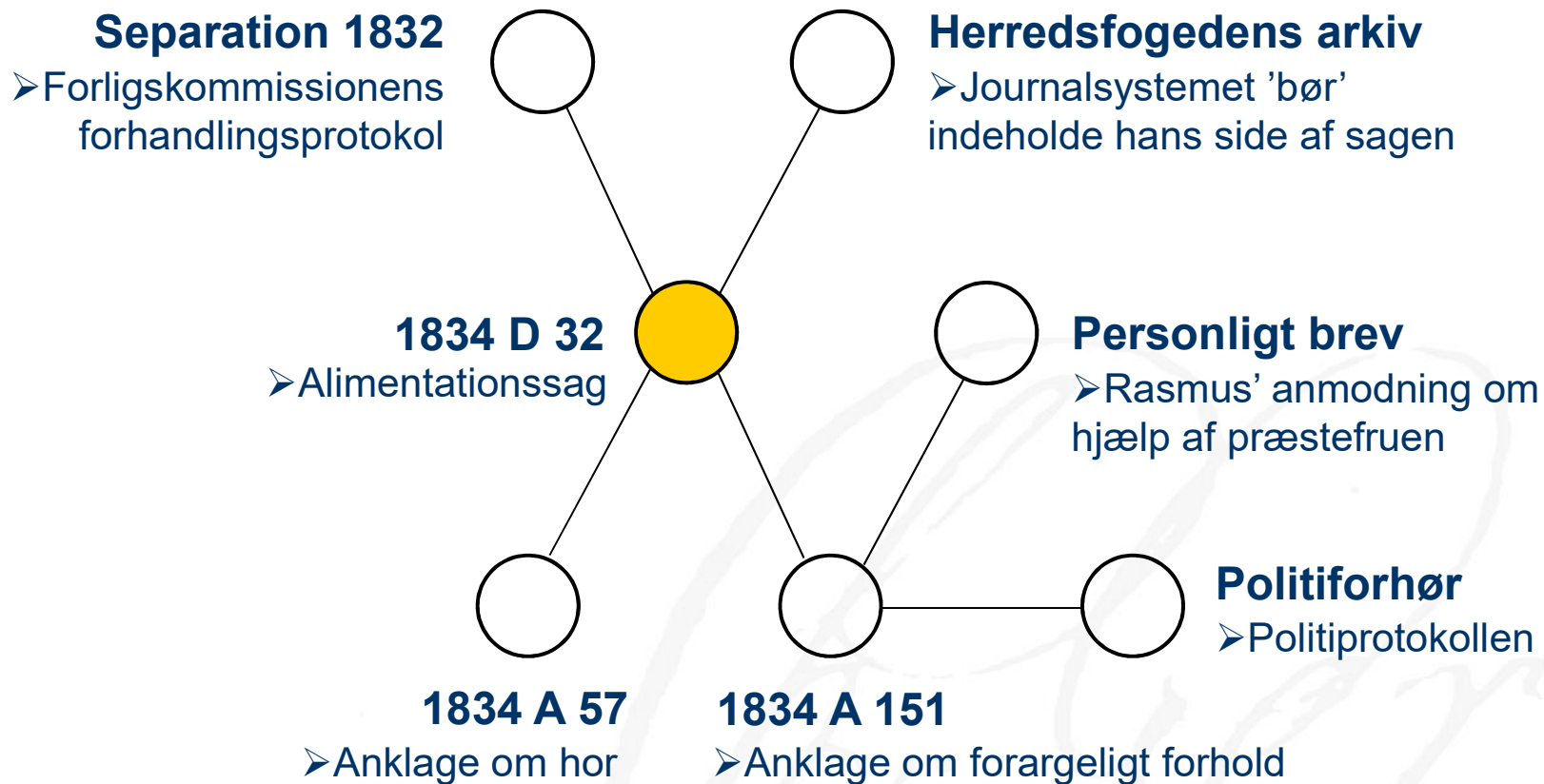
Efter at have modtaget hr. kancellirådens
 erklæring af 29. forrige måned over det fra
 Rasmus Christensens hustru Anne Cathrine
 Reichel i Selde indkomne andragende, må
 jeg tjenstligen anmode Dem om at
 tilkendegive bemeldte A. C. Reichel, at jeg
 ikke kan indlade mig derpå.

Efter at have modtaget hr. kancellirådens
 erklæring af 29. forrige måned over det fra
 Rasmus Christensens hustru Anne Cathrine
 Reichel i Selde indkomne andragende, må
 jeg tjenstligen anmode Dem om at
 tilkendegive bemeldte A. C. Reichel, at jeg
 ikke kan indlade mig derpå.

Ualmindelige kilder: journalsag (amt 1834)

Hvad giver sagen ellers...?

Dokumenter, sag 1834 A 151 (Viborg amt)

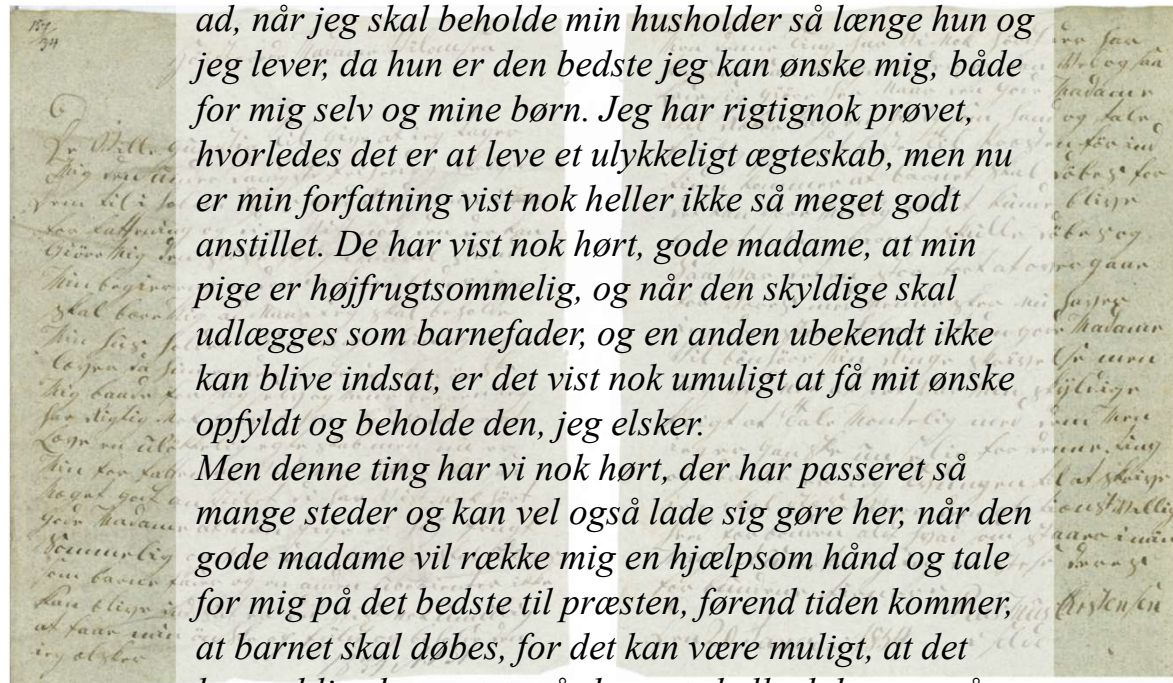
Højstærede madame Willumsen

(...)

Min begæring er denne, hvorledes jeg skal bære mig ad, når jeg skal beholde min husholder så længe hun og jeg lever, da hun er den bedste jeg kan ønske mig, både for mig selv og mine børn. Jeg har rigtignok prøvet, hvorledes det er at leve et ulykkeligt ægteskab, men nu er min forfatning vist nok heller ikke så meget godt anstillet. De har vist nok hørt, gode madame, at min pige er højfrugtsommelig, og når den skyldige skal udlægges som barnefader, og en anden ubekendt ikke kan blive indsat, er det vist nok umuligt at få mit ønske opfyldt og beholde den, jeg elsker.

Men denne ting har vi nok hørt, der har passeret så mange steder og kan vel også lade sig gøre her, når den gode madame vil række mig en hjælpsom hånd og tale for mig på det bedste til præsten, førend tiden kommer, at barnet skal døbes, for det kan være muligt, at det kunne blive benægtet, når barnet skulle døbes, og så var det en stor tort at overgå for vores medmennesker.

(...)

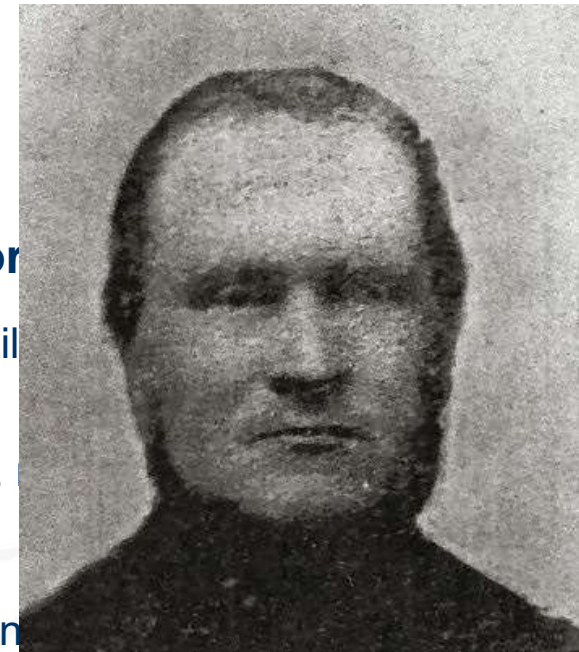
Hvordan endte det hele?

Sagen mellem Rasmus, Anne Cathrine og Dorthe

- Rasmus og Anne Cathrine separerede, aldrig skiltes
- Separationsforliget ved magt
- Anklager om hor og forargeligt samliv afvist pga. manglende beviser

Rasmus og Dorthe Kirstine i fremtiden

- Blev boende sammen, også med barnet – og minde
- 5.4.1855 købte DKJ huset af godsejeren – overtages ved Rasmus' død
- 16.12.1855 døde Rasmus af en "unavngiven Sygdom"
- Ved skiftet kaldtes han indsidder, og husholdersken DKJ, som havde bekostet begravelsen, fik det fattige indbo overdraget
- Sønnen Frederik overtog ca. 1865 husmandsstedet og giftede sig med en gårdmandsdatter. Ca. 1870 købte han en gård i Junget, hvor DKJ døde som ugift aftægtskone i november 1893 – dagen før sønnen...

Hvordan endte det hele?

Anne Cathrine i fremtiden

- Boede 1834 og 1840 som indsidderske i nabosognet Åsted, kaldes "sykone"
- Ikke fundet 1845, 1850, 1860
- Boede 1855 hos en søn, der var husmand i Ejsing sogn
- Døde 1870 i Skive som fattiglem: "gmd. af Selde Rasmus Christensens enke"

Og de fælles børn?

- Johanne Marie (1815-1903): ugift mor til to, blev mormon og emigrerede 1869 til USA
- Jens Peter (1817-1892): hmd med jord i Ejsing og Sahl, gift 3 gange
- Peder Frederik (1819-1892): tjek, hmd i Sahl, gift sent
- Charlotte Elisabeth (1821-1896): indsidder, syning, gift med daglejer og gaderåber (!) i Skive
- Christiane (1822-1902): gift med hmd i Sahl
- Peter (1826-1849): drejerlærling i Skive, død af 'tæring' hos faderen

Det bedst tænkelige: kriminelle aner

Mikkel og Inger Gjøl (1777-1823 og 1774-1828), Junget sogn

- Mikkel født i Rødding øst for Viborg, søn af hyrdefolk
- Inger født i Junget, datter af hmd og almisselem
- Gift 1800, seks ægte børn 1801-1811 – ingen dør
- Husmand: "den fattige Mikkel Gjøl" eller "yderligt fattig"
- Fattigreglement 1810:

Niels Thomsens enke, over 80 år gammel, opholder sig hos en yderligt fattig datter, gift med en landeværn, husmand uden avling, men har seks små børn

➤ Straffet

- 26.10.1817 – 26.10.1818: begge i Viborg Tugthus
- 11.9.1826: Inger dømt til 6 x 5 dage på vand og brød (nappet en økse og nogle ål)

Første retssag

Mikkels levnedsløb, fortalt til retten

Han er barnefødt i Rødding sogn østen for Viborg. Faderen og moderen var husfolk, som er døde. Da inkvisitten var 14 år gammel, kom han ud for at tjene, og tjente først på Tjele hos kammerherre Lüttichau (...); der tjente inkvisitten i 3 år, derfra kom [han] i tjeneste på Viskum hos krigsråd Juul, hvor han tjente i 3 år, derfra kom inkvisitten til Anders Mortensen Quistgaard på Jungetgård, der tjente han omtrent henimod 3 år; benævnte Anders Quistgaard (...) gav inkvisitten fæstebrev på et hus uden hartkorn i Gretrup by, Junget sogn, omtrent for 16 år siden, og siden den tid har inkvisitten boet i benævnte hus og ernæret sig af daglejeri.

Mikkels signalement

Mådelig af vækst og krop, har sortbrunt hår, blå øjne, har et ar mellem det venstre øje og næsen, og har en usædvanligt stor og krum næse

Første retssag

Mikkels barndom, fra præsten i Rødding

Hans fader var Morten Mikkelsen, husinderste i Rødding. I nogle år er han opdragen hos en gammel, nu bortdød, smed i Rødding, har søgt skolen her og givet godt håb for fremtiden. Siden har han ½ års tid været i smedelære hos Niels Smed i Rødding, som han ikke lærte ud, da han skal have lært noget af gartnerkunsten på Tjele. Forældrene flyttede siden om som hyrdefolk, så jeg ikke ved, hvor han er konfirmeret.

Tyverierne – og årsagen, fortalt til retten

➤ Klæde, en stang jern, en gås, en sølvske

[De] forklarede, at årsagen til de omforklarede tyverier har været deres fattigdom og for at få noget at leve af. Så tilkendegav de og, at de var yderligt fattige og var ikke ejere af videre end de usle klæder, de har på kroppen.

Kilderne

1817: en række småtyverier (1 år)

- Justitsprotokol for ekstrarettens (herredsfogeden)
- Sager til ekstraretsprotokollen (herredsfogeden)
- Fangeprotokol (tugthuset)
- Fangesager (tugthuset)

1826: en økse og nogle ål (3 år, 8 mdr, 6x5 dage...)

- Politiprotokol (herredsfogeden)
- Justitsprotokol for ekstrarettens (herredsfogeden)
- Sager til ekstraretsprotokollen (herredsfogeden)
- Journal, journalsag, kopibøger (amtet)
- Justitsprotokol, pådømte sager, domprotokol (landsretten)

Anne Kirstines historie

Anne Kirstine Nielsdatter (1828-1912)

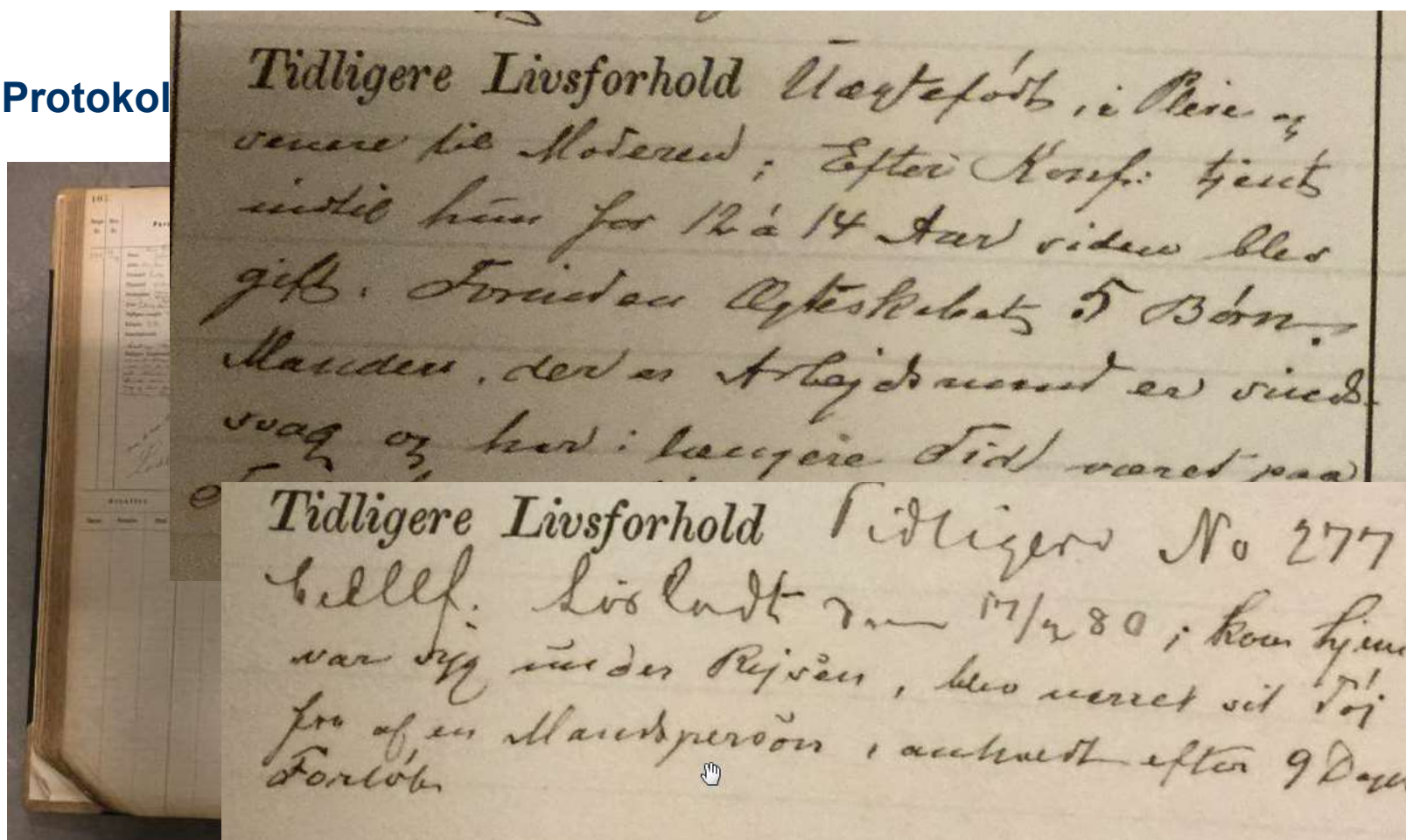
- Uægte født 1828 i Selde, mor almisselem, yngre søster
- Far fik mindst tre uægte børn, selv uægte søn af præstedatter!
- Fem uægte børn (1853 Selde og 1859 Viborg)
- 1867 gift borgerligt med fraskilt arbmd Peder Johansen fra Sønderjylland
- Indsat Christianshavns Straffeanstalt (for kvinder)
 - 17.8.1879 – 17.2.1880
 - 22.6.1880 – 22.2.1881
- Død 1912 på Skive amtssygehus

Protokol over kvindefanger 1880

[illegible]

Livshistorie

Protokol

Hvordan laver man en biografi?

Det er ganske simpelt:

1. Saml alle kilder til en persons liv – kig bredt!
2. Sammenlign med alle naboernes liv
3. Sammenhold med den lokale, regionale og nationale udvikling

Skriv!

Tak!

Asbjørn Romvig Thomsen
arkivar, seniorforsker
Rigsarkivet Viborg